ROSENBACH
contemporary

אלט- ניו Alt- Neu

אמנים משתתפים:
יוסף ז'וזף יעקב דדון, פורת סלומון, אלי פטל, זויה צ'רקסקי, אלונה רודה, אסתר שניידר

אוצרת: נוגה דוידסון

14.3.2016 -11.2.2016

האחרונה בסדרת שלושת התערוכות הקבוצתיות הפותחות של גלריה רוזנבך, אשר התעמתו כל אחת בתורה עם סטריאוטיפיים אשר נהוג לייחס לגלריות ירושלמיות. התערוכה הנוכחית מתייחסת אל סביבתה האמנותית של הגלריה בהיותה ממוקמת ברח' המלך דוד בירושלים לצד גלריות יודאיקה מסורתיות.
"אלט- ניו" (ישן- חדש/ old-new בגרמנית) תציג פרשנויות עכשוויות לתכנים מעולם היהדות: כיצד מתמודדים עם זהותו של היהודי הגלותי או ההיסטורי לעומת זו של היהודי המקומי, וכן את הפערים בין ייצוגים סטריאוטיפיים- חברתיים של העולם היהודי לבין העיסוק הפנימי- אישי- רוחני ביחס ליהדות.

התערוכה תבקש למתוח קו רעיוני בין היודאיקה כמסורת של חפצים שימושיים (תשמישים), לבין יצירת האמנות ה"גבוהה" (fine art) כמסורת של אובייקטים לא-שימושיים. כך התערוכה תבקש לגשר בין שני הקטבים האמנותיים האלו ולקשור אותם דרך תפיסתם כאובייקטים השייכים שניהם לעולם הרוח, כמתודות חזותיות- צורניות- חומריות המשרתות רעיונות מופשטים.
החיבור בין עולם היהדות למתודת האמנות החזותית היה מאז ומתמיד מורכב, לאור האיסור של הדת היהודית על עשיית פסל ותמונה. כדת המונותאיסטית הראשונה אשר לעומת התרבויות הפגאניות- אליליות, תפסה את האל כיישות מופשטת וחסרת צורה, אסרה היהדות על יצירת צלמיות המדמות צורה אנושית כמו גם על תיאור של בעלי חיים ושל גרמי השמיים.
מכאן שניתן לסמן בתערוכה מנעד הנע בין קטבים של עיסוק בחומר ובאנטי-חומר. בעוד ההיבט החומרי של היצירות מחייב מתוקף היותן בסופו של יום יצירות אמנות חזותית (ציור, פיסול, צילום, וידאו וכו'), לעיתים היצירות מתייחסות לכך באופן ישיר ומנכיחות את האובייקט כחפץ ולעיתים העבודות דווקא מבטאות כמיהה להתרחק מן החומר ככל הניתן ולהגיע לזיכוך אשר בכוחו לקרב את האדם למידותיו הרוחניות הטהורות.

עבודות הוידאו של **פורת סלומון** מתייחסות ישירות אל אקט היצירה- כשעבודה אחת עוסקת במדיום הריקוד והשניה בציור. שתי העבודות מציגות את יצירת האמנות כאמצעי דווקא להתקרב אל האל, כלופ

16 King David St. Jerusalem, 94101 Israel
www.rosenbach.co.il
uri@rosenbach.co.il
nogah@rosenbach.co.il
Sun - Th 11 am - 7 pm
Fri 10 am – 1 pm
or by appointment
T +972-507-516091

אינסופי אשר יש בכוחו להביא את האדם למעין קטרזיס, הגוף היוצר כמו מבקש להתעלות מעל גבולותיו הפיזיים שלו עצמו ולהיות אחד עם השמיים, עם היוצר מלמעלה/ היצירה האלוהית.
בהגדת הפסח של **זויה צ'רקסקי**, שילוב בין דימויים הלקוחים מכתבי- יד יהודיים מימי הביניים, סטריאוטיפים אנטישמיים וקונסטרוקטיביזם רוסי- עשתה האמנית שימוש באלמנטים מתוך הסופרימטיזם של קזימיר מלביץ', בבחירתה להציג את ייצוגו הגרפי של האל כצורות גיאומטריות מופשטות, קרי כצורה הגבוהה ביותר האפשרית לייצוגו של הרוח.
כך גם בעבודותיו של **יוסף דדון**, ישנה תנועה בין ייצוג גרפי מנימיליסטי לבין תפיסת הריק כייצוג המצב הרוחני הטהור והנשגב ביותר. התמקדותו בצורניותה הפשוטה והבסיסית המתקיימת באות "י" מתקשרת לאמונה כי אותיות טומנות בחובן סגולות רוחניות אולם היא גם מתייחסת לפעולה הציורית- רישומית הבסיסית ביותר של הנחת קו או כתם על גבי מצע עבודה. הצילום השחור על שחור שהוא מציג, קופסה שחורה מצולמת בתוך חלל שחור (כשם העבודה Black Museum) עומד במובן זה על התפר בין הצגת האובייקט הממשי לבין התכלותו בתוך הריק הגדול של הקיום. בהתקשרו כמובן הוא למלביץ', הוא מייצג את הכל ואת הלא כלום בו זמנית.
עבודותיה של **אסתר שניידר** מתייחסות אף הן לרעיון כי הגיאומטריה המופשטת מייצגת את הרוח, כשהיא משלבת בתוך זה סמלים מעולם היהדות (לוחות הברית, השער, המדרגות, הספר). מוטיב השיער והוילון החוזר בעבודותיה, עשוי להתפרש בו בזמן כרפרנס לחפצי פולחן פגאניים, כעיסוק ביצר החייתי הקיים באדם, כסמל למסתורין של עולם הרוח והדת- להיות רב הנסתר על הגלוי וכסימון של גבול - כעיסוק בגבולות המותר והאסור.
היבטיו הפולחניים- פטישיסטיים של האובייקט מונכחים במיוחד בעבודות הפיסול בתערוכה ומעלים שאלות אודות הגבולות בין חפצי פולחן, קמעות ועין הרע לבין עבודה זרה. קמע הטליסמן העצום של **אלי פטל** מייצג חפץ מקודש (אובייקט אשר סימבולית נושא בחובו סגולות רוחניות) אולם הוא גם מייצג אובייקט עממי- חפץ השייך לארסנל עולם הדימויים המקומי של חפצים גנריים ופופולריים- בבחינת אם לפופ ארט האמריקאי היה את ההמבורגר והקוקה קולה, לנו יש פלאפל וקמעות נגד עין הרע.
הסיכות של **זויה צ'רקסקי** שייכות גם הן לארסנל הדימויים הצרוב בתודעתו של כל ישראלי, כשהיא הפכה את התלאי הצהוב שיהודים אולצו לענוד במלחמת העולם השניה לתכשיט נוי, קישוט דקדנטי המשבש את התגובה האינסטינקטיבית שמעורר הסמל בציבור הישראלי ו/או היהודי.
בסיכות ובהגדה של צ'רקסקי גם יחד, ישנה התמודדות עם הזהות היהודית- גלותית המציגה את הדימוי האנטישמי המגונה כדימוי שיש להחצין אותו. יתכן כי הדבר נובע כתגובה לכך שהיה צורך להסתיר את הזהות היהודית (או כל השתייכות דתית) בבריה"מ הקומוניסטית ולעומת זאת לכך שהעולים מבריה"מ לישראל נדרשו להוכיח את יהדותם על מנת להצדיק את הימצאותם בארץ.
ניתן לראות באובייקטים של **אלונה רודה** כאובייקטים פטישיסטיים במובן הצרכני של המושג- מגומרים ומסוגננים כמוצרי צריכה נחשקים ובמובן זה הם בבחינת השטחות גרפיות- פופיות של רעיונות תיאולוגיים. אולם ניתן לראות בשתי העבודות גם כדיון בצורה מול טקסט: פסוק פסוק "אל תשליכנו לעת זקנה" (מתוך תפילת "שמע קולינו") מוטבע על גבי פרספקס כאילו היה שלט חוצות או פשקוויל מסוגנן ולוחות הברית מוצגים בהפשטה כלוח וגיר, עם טבלה המחלקת את הלוחות לשניים כמו תרגיל בית ספרי, משוואה שיש לפתור המחכה לתלמיד שיגש ללוח וישלים את התשובה.